

deze benaderingswijzen nieuwe perspectieven kan opleveren voor sociologische theorievorming, onderzoek en uiteindelijk voor het onderwijsbeleid. Wij sluiten ons bij de mening aan en bevelen dit boek bij de geïnteresseerde lezer aan.

kort & krachtig

leesvoer

**R.A. Schmuck, P.A. Schmuck**  
**'Groups Processes in the Classroom'**  
**Dubuque 1976, W.M. C. Brown Company Publ.**

Een zeer leesbaar boek, vanuit een humanistische onderwijsvisie, over groepsprocessen. Uitgangspunt is dat onderwijzen en leren bijzondere soorten van interpersoonlijke relaties zijn. Hoe leerlingen met de lessen omgaan wordt niet alleen beïnvloed door hun relatie met de onderwijsgeven- de, maar ook door hun contacten met klasgenoten.

De schrijvers besteden veel aandacht aan beïnvloedbare aspecten van groepsprocessen, verwachtingen, leiderschap, aantrekking tussen leerlingen, normen, communicatie en cohesiviteit, en geven bij elk aspect strategieën voor verbetering. Daarnaast wordt in 't laatste hoofdstuk aandacht besteed aan de relatie schoolleiding — klassegebeuren.

#### **Over:Onderwijs**

Het in 1977 opgerichte blad Over:Onderwijs is een krant voor werkers in het onderwijs. Het

Anton Wesselingh (red.) *School en ongelijkheid*  
Hoe het onderwijs bijdraagt aan het handhaven van de ongelijkheid in de maatschappij.

Uitgeverij Link, Nijmegen, 1979. Besteladres:  
Postbus 1144, Nijmegen, tel. 080 — 23 47 42.

poogt een platform te zijn voor iedereen uit alle sectoren van het onderwijs, die wil discussiëren over vernieuwingen en hervormingen in het onderwijs.

De redactieraad van het blad wordt dan ook gevormd door organisaties die zich hiermee bezighouden.

1979, het Jaar van het Kind, is aan de redactie van O:O niet ongemerkt voorbij gegaan. Men vond dat men het Jaar van het Kind op een minder 'orthodoxe' manier diende te benaderen. 'We constateerden, dat veel daarvan (van wat zich rond het Jaar van het Kind afspeelt, red.) weliswaar vertederend aandoet, maar — voor een deel juist daardoor — ook infantiliserend werkt en een werkelijke emancipatie van kinderen belemmert.' De redactie besloot tot een themanummer, dat volgens haar gezien moet worden 'als een bijdrage aan de bestrijding van het Internationale kleinhouden in 1979, een bijdrage ook aan de afrekening met de mythe van het magische jeugdland ..' Dit 'jeugdland' is de periode die duurde van ca 1750 tot de Tweede Wereldoorlog, waarin het kind verdween uit de gewone maatschappelijke verantwoordelijkheden of, anders gezegd, 'werd verbannen naar de kinderkamer'. Over de kinderwereld vóór en tijdens jeugdland gaan 3 artikelen in dit themanummer: één van Paul Offermans (die ook 'Geschiedenis van het gewone volk' schreef), één van Joost Buskes (m.n. over de kinderarbeid in de 19e eeuw), en een interview met Lea Dasberg (auteur van het boek 'Grootbrengen door kleinhouden als historisch verschijnsel'). Kinderarbeid komt echter ook heden nog voor, meestal in verborgen vorm. Peter van den Hoven schrijft over de kinderarbeid in de landen rond de Middellandse Zee.

Het themanummer bevat verder twee interessante artikelen over de zogenaamde opvoeding van jonge kinderen, en over het leven van kinderen in een nieuwbouwwijk in Nijmegen.

In het eerste artikel komen twee ouderparen aan het woord, die systematisch de verantwoordelijk-

heid voor het opvoeden van de kinderen hebben verdeeld. Alle vier hebben een halve baan. Met deze ingreep zijn de problemen bij een verdeling van de opvoedingstaak nog niet opgelost. In het artikel komt onder meer aan bod, dat een dergelijke verdeling een andere relatie vraagt, dat de reacties van kennissen nogal verbaasd en soms zelfs negatief zijn, dat ook de kinderen aan een dergelijke verdeling moeten wennen.

In het tweede artikel vertellen vier kinderen van ca 12 jaar over hun vrije tijd, hun vrienden en vriendinnen, over de school en over thuis.

De kinderen in de derde wereld worden beschreven in een artikel van Fleur Bourgogne, over de kinderen in Chili tijdens en na Allende.

Tenslotte geeft het nummer ook nog allerlei informatie over en voor kinderen, te weten: de kindertelefoon, kinderfilms, kinderliteratuur en kindercultuur.

Wat ons betreft een warm aanbevolen speciaal-nummer.

Over:Onderwijs. Redactie-adres: Postbus 198, 6500 AD Nijmegen.

Het speciaal-nummer is te bestellen door overmaking van f 12,50 plus f 2,75 porto op giro 30.15.743 t.n.v. Penningmeester Stichting Publicaties SOF, Nijmegen. Op deze wijze kunnen ook abonnementen genomen worden.

### **Leerplan Nederlands voor de brugperiode**

Een werkgroep van leraren Nederlands heeft een vrij uitvoerig leerplan opgesteld voor de brugperiode van een aantal scholen voor lbo en/of mavo, havo, vwo.

Deze scholen hebben vier jaar samengewerkt met het CPS in het project 'Proef-Overdracht Friesland'. Al doende hebben zij geprobeerd nieuwe wegen te vinden voor verantwoord onderwijs aan kinderen met een geschakeerde belangstelling en uiteenlopende begaafdheid.

Deze groep stelt haar werkzaamheden nu ter beschikking van anderen.

In dit leerplan gaat het over uitgangspunten, doelstellingen, leerinhouden en werkvormen bij het moedertaalonderwijs. Verder wordt zowel in het algemene gedeelte als bij de afzonderlijke deelgebieden (luisteren, spreken, schrijven en taalbeschouwing) iets gezegd over differentiatie en over evaluatie. Korte opmerkingen over de randvoorwaarden tijd, ruimte en geldmiddelen en

over mogelijke samenwerking met anderen sluiten de hoofdstukken af.

Schoolwerkplanontwikkeling vergt o.a. rekschap van het dagelijkse werk met de leerlingen, ordening en onderlinge afstemming. In dat verband hopen wij met de aanbieding van dit leerplan scholen van dienst te zijn die op zijn minst ook wel eens willen zien, wat anderen doen.

Aanvragen kan men richten tot de afdeling bestellingen van het CPS, mevr. L. van der Mark, Postbus 30, 3870 CA Hoevelaken, onder vermelding van 'Leerplan Nederlands Proef-Overdracht Friesland'. Het wordt dan voor f 2,- toegezonden.

### **Nieuwe Sjaloom-uitgaven**

Karel Eykman *Allemaal samen*, met tekeningen van Joep Bertrams is een tweede kleuterboek in de 3-turven-reeks (na het succes van *De Alleralsterkste*). Ook nu weer een thema dat in de kleuterboekenwereld wat ongebruikelijk is: solidariteit. En dat dan niet in de wat weke betekenis van mededogen, die dat begrip zo langzamerhand dreigt te krijgen door het toenemend misbruik van de term door een aantal (ex)politici, maar in een opbouwende, strijdvaardige zin.

Twee kinderen spelen in een zandbak, een derde, oudere, begint te stieren. De kinderen krijgen er genoeg van en leren het vervelende jochie mores. Die roept nog vertwijfeld dat het niet eerlijk is, twee tegen een, maar dat is natuurlijk onzin. Het helpt wel, en de jongen gaat gewoon meespelen. Maar dan komt er een vierde kind, een meisje, dat nog weer ouder is ...

*Allemaal samen* is zowel prentenboek als (voor)-leesboek. Het boek is verkrijgbaar in de boekhandel of te bestellen door storting van f 12,50 plus f 1,70 porto op giro 1334 t.n.v. Sjaloom Odijk.

Karel Eykman *De Gorterbuurt*, met medewerking van Jansje Fluit (ill.), Aukje Holtrop en Marjo van Soest werd al eerder uitgegeven in een serie van drie deeltjes: 'De oversteekplaats', 'Het plantsoen' en 'Jarig'. Deze drie delen zijn nu samengebracht in één bundel en bovendien werden hier en daar extra achtergrondverhalen toegevoegd.

Verkrijgbaar in de boekhandel of te bestellen door storting van f 17,- plus f 1,70 porto op giro 1334 t.n.v. Sjaloom Odijk.